

P.R.E. hestens profil i et historisk perspektiv

Formen på P.R.E. hestens hoved og oprindelsen, der ligger til grund for denne, er noget af det mest diskuterede inden for racen. Nogle forfattere mener, at profilen skal være lige eller kun svagt buet, andre at den skal være subkonveks fra pande til mule, og andre mener igen, at alle tre typer har deres ret. Mange forfattere forsvarer den forældede teori om, at den spanske hests udseende er en konsekvens af Andalusiens geografiske miljø. Denne teori holder ikke, idet

at andre heste, fx fra orienten og andre steder i Sydeuropa, da skulle have samme udseende og karaktertræk, og det er ikke tilfældet. Der findes endda i Spanien lige så mange hulemalerier af heste med subkonveks og konveks profil, som med konkav profil. Desuden har menneskene i flere tusinde år udvalgt og selekteret heste til avl, særlig i det sydlige Spanien, og den spanske hest udseende og karaktertræk må primært hæftes op på denne selektion. Der er mange teorier omkring de hestetyper, der ligger til grund for den moderne hest, og der har været en udbredt accept af teorien om 4-5 hestetyper, som menes at være stamfædre, blandt andet en steppehest, et par ponytyper, og den kaspiske hest, og nogle udbygger teorien med en tung skovhest. Genteknologi har gjort det muligt at fastlægge, at der har været omkring 70 stamhopper på det tidspunkt, hvor hesten blev domesticeret for 25.000 år siden. Dvs. alle heste i dag stammer tilbage til en eller flere af de disse 70 hopper. Det er sandsynligt, at disse 70 hopper har været af samme type og har en fælles stammomoder, selv om domesticeringen godt kan have foregået parallelt flere steder, og det gør, at teorien omkring de forskellige hestetyper ikke holder. På samme måde kan man også i dag påvise, at andre af vores domesticerede dyr, så som får, hunde, kvæg osv., også stammer tilbage fra hver deres vildtype, så hvorfor skulle det ikke også gælde for heste. Man kan på forholdsvis få generationer avle store ændringer i morfologi, hvor imod det tager hundredvis af generationer at avle væk fra en fælles genetisk moder. Morfologiske træk som profil, afvigelse i tandsæt m.m. er lette at manipulere med ved selektiv avl, hvor imod den biokemiske fysiologi, som styres af det genetiske materiale, ændres meget, meget langsomt.

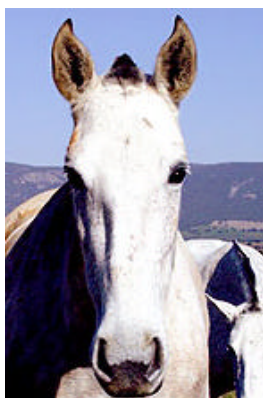
P.R.E. hesten er den første målrettede hesteavl, der fik en decideret beskrivelse af udseende og karaktertræk, og må derfor anses for at være den første egentlige kulturhesterace, da avl hidtil var baseret på udvælgelse på baggrund af specifikke påfaldende karakteristika (farve, udholdenhed, lærevillighed, fyrstens yndlingshest osv.), og derfor med et mere tilfældigt udfald af afkom. Faktisk går genetikere så langt som til at stadfæste, at alle hestetyper er så nært beslægtede, at de indeholder de samme arvelige egenskaber som helhed, og groft sagt kan en P.R.E. hest med den rette selektion komme til at ligne en OX araber og omvendt i løbet af få generationer, og det gælder også andre hestetyper. Og slap man alle heste løs, så de levede vildt, og det var naturlig selektion, ville den hest, der blev resultatet, ende med at blive en lavstammet, nøjsom, lille sag på omkring 135 cm i stangmål (noget nær Islænder og Tarpan), og den ville primært trække rundt i tempererede og subtropiske egne. Mange vil nok sige, hvad med Sorraiaen? Det er jo den oprindelige vilde hest i Sydspanien og Portugal. Det er en kendsgerning, at P.R.E. hesten, allerede kort efter racen blev grundlagt i 1500-tallet, var af meget høj kvalitet og efterspurgt i hele Europa. Hingste, som kongens staldmester valgte ikke at bruge til den kongelige avl, blev primært brugt til 3 ting. Det første var til avl af krigsheste. Kongens rene heste var for dyre at bruge i krig, og derfor lavede man en særskilt avl af krigshest

med hopper, der blev importeret i hobetal fra Nordeuropa. Dels blev fravalgte hingste deponeret på stationer rundt om i Spanien for at højne den generelle kvalitet af heste i landet gennem avl, eller sluppet fri for at højne kvaliteten af de vilde

heste i Sydspanien, som også i stort tal blev indfanget og trænet til brugs- og krigsheste. Det var dels indfangne, tæmmede heste, og heste avlet til krigsbrug, og heste i såkaldte fejlfarver, som blev sendt over Atlanten til de nye riger, men det er en helt anden historie. Tilbage til Sorraiaen; dens nuværende udseende er mere en konsekvens af, at de er blevet præget af selekterede heste, som er sluppet fri, og dermed afviger den fra den oprindelige type, som har levet og lever vildt i Spanien.

Alt i alt bunder udseendet på den rene spanske hest på selektiv avl tilbage til racens grundlæggelse i 1500-tallet, hvor barokken havde sit højdepunkt, og hvor pompøse runde kurver og former gik igen i arkitektur, tøjstil, kunst og hesteavl. Hingste med kurvede linier og konkaveprofiler, blev valgt til avl, og det gør sig ikke kun gældende i barokkens Spanien, men blev også avlet i Portugal (Lusitano), Østrig (Kladruber og Lipizzaner), Danmark (Frederiksbørg), hvor de subkonvekse og konvekse profiler er bevaret frem til i dag, til trods for indkrydsning, idet man har selekteret for dette træk. Hovedet på den Spanske hest har i dag en tendens til at have en mere lige profil end tidligere, da den lige til svagt subkonvekse profil har været foretrukket i 1900-tallet, og hvilket også er indført i den nuværende racebeskrivelse.

P.R.E. hestens hoved jf. racebeskrivelsen:

Hovedet skal være af middelstørrelse, rektangulært, have fine træk, med en lige eller svagt konkav profil; ørne skal være bevægelige og af medium størrelse, være velplacerede og parallelle. Panden skal være bred, flad eller bue svagt opad, øjnene skal være store, opvakte og trekantede, og have udtryk.

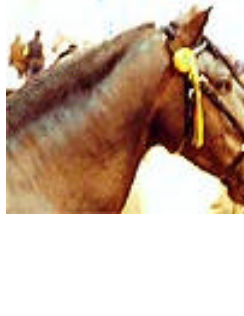

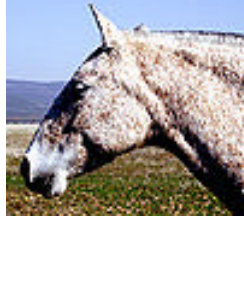
Detaljeret beskrivelse af P.R.E. hestens hoved:

Ses hovedet forfra har det form som et rektangel med bløde buer, i modsætning til den arabiske hests, der er mere kvadratisk. Set fra siden har det form som en ligebenet trekant, ikke for snævert, med stærke kæber, uden at der er for meget indsnævring af diameteren mod mulen.

Hovedet spiller sammen med nakken en vigtig rolle for hestens funktionalitet på grund af dets placering foran kroppen. Det bruges som en slags ror til at holde balancen i de forskellige gangarter, særlig når hesten bevæger sig hurtigt, og derfor har det stærkt indflydelse på hestens bevægemønster. En simpel fejlplacering af hovedets vægt til højre, venstre, op eller ned er nok til at forskyde hestens tyngdepunkt så meget, at fx et af dyrets forben overbelastes i forhold til de øvrige.

Ud over hovedets funktion under bevægelse er hovedet en fundamental mission, nemlig som etnisk diagnose af hestens race, for netop hovedet er nok det, der har det største antal forskelligheder fra race til race i tæt sammenhæng med resten af kroppen. Netop for den spanske hest tages der ofte udgangspunkt i, at den skal være så modsat af den arabiske hest så muligt, og det gælder særligt hovedet. Desuden skal en hoppe have et mere feminint udtryk og en hingst et mere maskulint udtryk. Når man ser på hovedet alene, bør der ikke være tvivl om hestens køn.

Typiske racefejl for PRE hestens hovedfacon
--

	<p>Hoved med arabertræk: Konkav næseryg, runde lidt udstående øjne og runde næsebor. Grov fejl</p>		<p>Kedeligt hoved: mangel på klasse, udtryk og elegance. Grov fejl</p>		<p>Hammerhoved: er ikke velset. Det karakteristiske ved et hammerhoved er at hovedet virker for langt, og har en rektangulær facon set fra siden, med en benet profil, og ses generelt forenet med en meget lige nakke. Medium fejl</p>
	<p>Harehoved: kun konveks profil for panden Medium fejl</p>		<p>Groft hoved: for stort og mangler raffinement Medium fejl</p>		<p>Hoved der er for lille sammenlignet med resten af hesten Medium fejl</p>

Ører

Ørene på den spanske hest er meget mobile, af medium størrelse, og de må hellere være store end for små. Særlig hos hopperne er der en tendens til større ører, og for begge køn er der en positiv korrelation med hovedets profil og længden af ørerne. Jo længere hoved, des længere ører, hvilket alt i alt giver et fuldendt billede af et velproportioneret hoved. For små ører og for lange, smalle ører neddømmes også.

Ørerne skal være placeret ca. så langt fra hinanden som selve længden af øret, og er lavere ansat end hos andre racer (ansat knapt så højt på hovedet, men mere fremme på hovedet). Set forfra, skal ydersiden af øret bue let indad og mødes med indersiden tæt på spidsen. Ørespidsen skal være stump, aldrig "spids", som fx hos araberne, hvilket anses for en fejl. Set fra siden skal ørespidsen følge den retning resten af øret har. Tilmed skal øret være bredest ved roden og blive jævnt smallere mod ørespidsen.

Typiske racefejl for PRE hestens ører

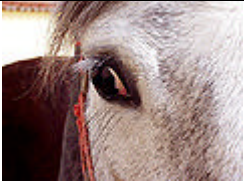
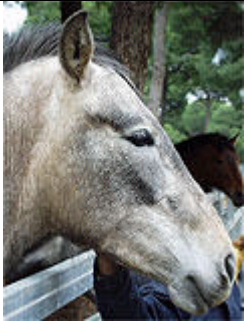

	Hareører: Lange smalle, parallelle ører der sitter for tæt Mindre fejl		Æselører: Lange ører der er brede for neden, og med mangelfuld muskulatur til at holde dem oprette Mindre fejl		Ører der fælder til siden: Lavt sat og langt fra hinanden. Mindre fejl
	Ørespidsen der peger indad. Mindre fejl		Ørespidsen der peger bagud. Ørespidsen skal følge den linie øret har. Mindre fejl		For små ører i forhold til hovedstørrelsen. For små og smalle ører dømmes også ned. Mindre fejl

Næseryg

Denne region afgrænses af pande, næsebor og kæbe. Hos den spanske hest er denne region alt andet end kødfuld, men glat og fin, og det skyldes to ting: først og fremmest fordi næsebenet er smallere og mere markeret end hos andre racer, og fordi hud og muskler, som dækker det, er fine. Denne region er bestemmende for, hvor stor eller lille længden af hovedet får som helhed. Næseryggen skal være lige til subkonveks, og kurven fra pande til mule bør bue mindst ved panden og tiltage lidt i sin krumning mod mulen.

Øjne

PRE hestens øjne skal være store, med et livligt blik, venlige og fredfyldte, og de er lavt ansat og klart separerede fra øreregionen, og da "udstående øjne" ikke er velset, skal de altid ligge dybere end hovedets kontur. Øjnene skal have en trekantet facon, i modsætning til araberhestens øjne, som er runde. De skal være mørke.

Billeder af typiske racefejl for PRE hestens øjne					
	Vilde øjne: den hvide sclera ses tydeligt, og det anses som en fejl, selv om det ikke indikerer at der er noget galt med temperament eller med synet Mindre fejl		Griseøjne: små og smalle Medium fejl		Okseøjne: Store, runde og meget fremstående. Meget kødfulde over øjet Medium fejl

Mule

Læberne skal være tynde og elastiske. Overlæben skal være længere end underlæben, så den lige nøjagtig når lidt længere ud, hvilket medvirker til, at mulen får et tilspidset udseende. Underlæben skal sluttes fast op til overlæben. Længde af læberne op til mundvigene skal være medium længde, og de skal tilmed være lige og må ikke forme en kurve. Både for lange og for korte læber er en fejl, der bør elimineres. For korte læber kan gøre det svært at få et bid tilpasset korrekt.

Næseborene udgør en anden særlig racekarakteristik for den spanske hest. I modsætning til andre racer, som har runde næsebor set forfra, og en ret vinkling set fra siden, skal den spanske hest have lange næsebor set forfra (de skal ligne omvendte kommaer), og med en tendens til at lave en linie parallel med profilen af mulen. Denne type næsebor giver ingen vejtrækningsproblemer, da de har stor elasticitet. Pladsen mellem næseborene og overlæben er større end hos andre racer, hvilket giver en fornemmelse af, at hovedets nederste del er forlænget.

For mulen er der en korrelation mellem hovedets profil og placering eller form af muleregionen. Hvis hesten har en høj grad af sub-konveks profil, er mulen længere, og enden af mulen er spidsere, hvilket giver den klassiske mule med et lidt struttende udseende. Når hovedet har en mindre sub-konveks profil, er mulen kortere, mere rundet og har mere volumen, uden at den bliver stor og grov (kalvemule), hvilket anses for en fejl.

Kinden, som er en fortsættelse af overlæben, skal være fast og danne en tydelig vinkel ved overgangen til den forreste del af kæben.

Billeder af typiske racefejl for PRE hestens mule					
	Kaninmund: kort mund Medium fejl		For lang mund: Mundvigende er for lange og buer nedad Mindre fejl		Papegøjemund: overlæben er for lang i forhold til underlæben. Godt nok skal overlæben være lidt længere end underlæben, men ikke for meget. Grov fejl
	En anden defekt er hvis overlæben har et indhak i midten (haremund)		Hængende underlæbe: en hængende læbe er også en fejl, lige som slap mulehud, dog ses dette hyppigt hos ældre heste og kan ikke her siges at være direkte en fejl, men det må ikke forekomme hos unge dyr.		Depigmenteret hud. Mange skimlede spanske heste får kødfarvede pletter på læber og næsebord og ved øjenområdet, hvilket skyldes depigmentering og er en konsekvens af at hesten skimler. Medium fejl

Kæben

Den forreste line på kæben bør ikke være rund, men danne en stump vinkel. Den skal være stærk, velmarkeret og muskulaturen må ikke være for tydelig. Huden skal være fin og hårene korte.

Den bagerste del af kæben (ganaschen), bliver som regel smallere jo mere konveks profil og længere hoved hesten har. Det er både en fejl, hvis ganaschen er for bred, og hvis den er for smal. Hvis den er for smal, har hesten mindre bevægelsesfrihed, og hesten vil have svært ved at søge til biddet, når den rides. Og hvis den presses til at forme sin hals og hoved i holdning, vil den få besvær med at trække vejret. Omvendt vil hesten, hvis ganaschen er for bred/åben, let komme bag biddet når den rides, hvilket også vil give den vejrtrækningsbesvær.

Typiske racefejl for PRE hestens kæbe			
	<p>Kraftig kæbe: En kødfyldt meget muskuløs kæbe med rigeligt hud/bindevæv, er ikke velset.</p> <p>Medium fejl</p>		<p>Snæver ganache. Medium fejl</p>